

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 12. marca 1862.

Oznanilo zastran živinske soli.

„Novice“ so unidan povedale, da smo dosegli, česar smo dolgo želeli: cena živinske soli je znižana. Danes pa našim gospodarjem še to povemo, da se v ces. solarnici v Trstu cent te soli dobiva po 1 gold. 20 kr. nov. dnarja. Potem se lahko prerajta, koliko utegne gospodarja cent te soli stati, če le vožnino do svojega doma došteje. V Ljubljano po železnici menda vožnina od centa znaša 50 nov. kraje.

Dober gospodar.

Kadar človek h kakemu hramu pride, brž vidi, kakošen je hišni gospodar, je li dober ali božen. Če je hram in okoli hrama vse v lepem redu in snažno, ovadi to dobrega gospodarja. Dajmo enmalo premišljevati, kdo je dober keršansk gospodar, in kakošne lastnosti ima?

Dobrega gospodarja mi takega spoznavamo, na katerem se nam pred vsem sledeče lastnosti odkrijejo:

1. Dober gospodar je delaven. — Delavnost je njegovo življenje in veselje; on nima miru, ako ni pri vsakem delu nazoč in ga sam v roke ne prime. On gre prvi s svojimi ljudmi ali težaki k delu, in da je tudi pobožen, vsako delo v božjem imenu in z božjo pomočjo začne, rekoč: „Bog pomagaj! Bog nam daj srečo pri našem delu!“ pa tudi vsako delo v imenu Božjem dokonča, rekoč: „Križ Božji! Bog nam blagoslovi naše delo!“ in napravi križ na svoje delo; zato pa najdemo križe zarezane v kaki les, ali dva lesa na križ djana, ali v zemljo pritisnjeni križ, kadar so delavci odšli.

Dober gospodar je delaven, to je, on rad dela; on vé, da Božja beseda uči: „Kdor noče delati, naj tudi ne je.“ Delaven gospodar skrbi, vsako delo dobro opraviti in v hasek obrniti, pa ne enega ne zamuditi; kajti to bi njemu na kvar bilo, kar bi zamudil; on skrbi, kolikor more, vse ob pravem času opraviti, ako mu le zdravje, vreme in druge okolnosti dopuščajo.

Dober in delaven gospodar vé tudi svoje ljudi k delu ravnati. Njegova gospodinja, deca in družina so vsi delavni in složni; vsaki vé delo najti in si ne daje velevati. Vsi spoštujejo svojega hišnega očeta in ga ubogajo.

Delaven gospodar pa se ne dá tudi od svojih nemarnih sosedov motiti, kateri ga pačijo in skušavajo v delu, rekoč: „Kaj boš tako zlo delal in se klal; počivaj in pusti svojim ljudem delo.“ On pa vé takim usta zapahnuti rekoč: „Delo je moja dolžnost, Bog je človeka za delo stvaril; delo je moje življenje in moje veselje, delo mi dá kruhek in dnar. Vsak človek nekaj dela. Ako ne dela svoje zemlje in dolžnosti stanú ne opravlja, pa dela — dolgé!“

Dober gospodar pa ima veliko gospodarstvo in čuda delavcov, da ne more sam se dela prijeti, pa pri njih stoji, nje ravná in vsakemu delo kaže, da delavci ne stojijo in dela ne zamujajo.

Gospodje in veliki gospodarji pa, kateri sami zavoljo svoje službe, stanú ali drugih poslov ne morejo sami pri

gospodarstvu in delu biti, imajo svoje namestnike in oskrbnike, kateri njim njihove zemljišča in gospodarstvo oskrbujejo, da se vse dobro in zredoma opravlja.

2. Dober gospodar je skrben. — Skrbnost, shranljivost ali šparovnost so lastnosti, ktere dobrega gospodarja opletajo. On ne dela zahman in ne zapravlja na nepotrebne reči tega, kar on in njegovi ljudje pripravijo, ali kar njegova zemlja in njegovo gospodarstvo donša, ampak on skrbi, hrani in špara za potrebne stroške, da zná pri hramu (hiši) vse spraviti, kar je za življenje, obleko, podučenje in izrejo otrok in druge reči potrebno, dačo in dolge plačevati, in na kake pobožne haske siromakom in potrebnim kaj dati.

Skrben gospodar se loči od samo delavnega; zakaj nekter jako dela, pa kar čez teden zasluži in pripravi, to vse v nedeljo ali v svetek zapravi, in si ničesa naprej ne preskrbi. Kdor pa je skrben, ni samo delaven; on si vse preskrbi za naprej in ne zapravi na golt ali nepotrebne reči, ampak za to, kar za potrebe svojega gospodarstva potrebuje. Delaven in skrben gospodar se odločita tako: „Delaven ni vsikdar skrben, skrben pa je vsikdar delaven“.

Takega dobrega gospodarja šalijo včasih nemarni sosedje, če pri njem vidijo stare prihranjene reči: žita, vina, žganice ali mesa, govoreč: „Kako moreš to tako dolgo šparati, zakaj si ne privošiš, zakaj ne trosiš, da težko delaš in moči potrebuješ.“ On pa vé hitro si pomagati in taki jezik zavezati, rekoč: „Hm! jaz to tako dolgo šparam, kakor drugi hitro zapravijo; jaz si to prihranim, da imam, kadar drugi stradajo, da jem, kadar so drugi lačni, in da pijem, kadar so drugi žejni, in še tudi imam drugim kaj dati. Zato pa pravi neki moder: „Marsikteri kmet bi se zveličal, da ne bi nedelje v tednu bilo!“ Ali če mu leni in zapravljivi gospodarji oponašajo in pravijo: „Zakaj tak zlo delaš in skrbiš? saj nisi živinče, saj ne boš vekomaj živel.“ On pa jih hitro zavrne, rekoč: „Jaz ne delam kakor živinče, ampak kakor človek, in storim svojo dolžnost, ktero drugi zamudijo, in ne delam zato, da bi vekomaj živel, temoč da bi iz svojega živel; kdor pa delati in si kaj priskrbeti neče, živi — le od žuljev družih ljudi!“

3. Dober gospodar je zredoma. — Red on ljubi pri vsaki reči, kajti red je duša vseh opravil in poslov. Dober gospodar hoče vsako reč v redu imeti in ob svojem času opravljeno. Vsaka reč mora na svojem mestu biti, in vsak jo mora po opravljenem delu na njeno mesto nazaj djati, da jo drugač lahko tam najde in vzame. Veselo je gledati pri takem hramu, kako je vse lepo v red zloženo in spravljeno, da nič ni napoti in se nič ne pogubi. Hram je v lepem redu, stene so vse popravljene, očejene in pobeljene, glaži celi, strehe popravljene, ploti pokrpani, njive lepo obdelane, travniki očiščeni, lesovje občuvano; kar se seka, se od kraja podira, da mladolesa ne kvari; mladoles ali gaj je streljen in zagrajen. Gorice dober gospodar zvesto obdelava, groba skrbno, da ne bodo redke, jih gnoji z gnojem in zemljo pa z venikom. Vsako delo reden gospodar opravi ob svojem času in ob pravi uri, da ljudje njegovi ponoči mir imajo in si odpočijejo. On ima red pri vsakem delu, ne